

De Romário-show en andere sportverhalen

Colofon

ISBN: 978 94 6365 287 2
1e druk 2020
© 2020, Frank Grootemaat

Exemplaren zijn te bestellen via de boekhandel
of rechtstreeks bij de uitgeverij:
Uitgeverij Elikser
Ossekop 4
8911 LE Leeuwarden
www.elikser.nl

Vormgeving binnenwerk en omslag: Evelien Veenstra

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

De Romário-show en andere sportverhalen

Frank Grootemaat

Inleiding

Presteren, prachtige successen boeken, prijzen pakken. Sport op topniveau draait om winnen. Toch is dat ‘slechts’ het eindresultaat. Het zijn vooral de verhalen - door sporters geschreven op weg naar eeuwige roem - die ons op het puntje van onze stoel doen zitten. Verhalen over pieken op het juiste moment en hopeloos falen, over ultieme blijdschap en diep verdriet, over stom geluk en domme pech, over wereldsterren en underdogs, over ideale schoonzones en virulente valspelers.

In dit boek draait het om die verhalen, opmerkelijke gebeurtenissen, tragische voorvallen, grappige anekdotes en onbekende pareltjes uit de geschiedenis van het Nederlands elftal, het EK en WK voetbal, de Olympische Spelen en nog veel meer. In elf thematische rubrieken, met elk vijf verhalen, komt zo’n beetje alles wat mooi en lelijk is aan de sport aan bod. Veel leesplezier!

Naast de in de verhalen benoemde bronnen is gebruikgemaakt van de volgende informatiebronnen en archieven: Archief Eemland, De Krant van Toen, Delpher, FIFA, Hard Gras, International Federation of Football History & Statistics, LA84 Foundation, NOS, Rec.Sport.Soccer Statistics Foundation, Regionaal Historisch Centrum Eindhoven, Sportgeschiedenis.nl, Sports-reference.com, The National Archives, Voetbal International, Voetbalstats.nl, YouTube en Wikipedia.

Inhoud

Spektakel op het voetbalveld	11
De Romário-show	13
Dramatische avond voor het Finse voetbal	18
Barcelona verliest in De Kuip	21
Jason McAteer en U2	25
Europa maakt kennis met Ronaldo	28
Uitwassen van de sport	33
Doping in het Italiaanse voetbal	35
Bom op het veld	39
Slagers uit Uruguay: einde van een voetbalcarrière	41
De Paralympische basketbalrel	44
Veldslag in Groningen	47
Bijzondere voetbalcarrières	51
De voetbalcarrière van Ronnie Brunswijk	53
Voetballende grootmeester	56
De vijftien minuten van Viola	60
Willem Hesselink: speler, trainer en voorzitter van Bayern	63
Kort maar krachtig: Willem Korsten	67
Tragisch einde	71
Olympisch atleet geëxecuteerd op Texel	73
Handbalreus Marian Cozma	78
Goud met een zwarte rand	81
De dood van Marc-Vivien Foé	84
Zambia: tussen voetbalverdriet en voetbalgeluk	87

Olympische Winterspelen	93
De bijzondere schaatsen van Rintje Ritsma	95
Antilliaanse bobsleeërs	98
De ultieme eendagsvlieg	101
Moniek Kleinsman	104
Bedrog met het Olympische vuur	108
Speling van het lot	111
Door een muntje uit Europa gekegeld	113
Raymond Joval gevloerd door jury	120
De herroepen handsbal	123
Ian Thorpe: in a New York minute	126
Geen wereldrecord in Enschede	129
Hup Holland Hup	133
Het Nederlands elftal in Friesland	135
Voetbaltweeling: Ruud van Nistelrooij en Patrick Kluivert	142
Debuut van de gebroeders Koeman	147
De trombose en het gemiste EK	150
Oranje in Twente	153
Sport en politiek	157
Mythe rond een geweigerde hand	159
Voetbal en de Decembermoorden	162
Peter Norman, ‘de derde man op het podium’	165
De Koreaanse volleybalstrijd	169
Stad platgebrand na degradatie	171
Olympische Zomerspelen	175
Met één been in de finale	177
Nederlands eerste atletiekmedaille	179

De estafetteploeg van 1936	182
Scherpschutter in een rolstoel	184
De verloren medaille van Diederik Simon	186
Opmerkelijke prestaties	189
Afgeteste speler wint de Champions League	191
Dubbelslag op de Spelen	194
De duizendste van Pelé (die bij Feyenoord had kunnen spelen)	197
Laag geklasseerd maar toch gepromoveerd: Heerenveen	199
San Marino maakt recorddoelpunt	202
Uit de Nederlandse voetbalhistorie	205
De eerste verzamelwoede van voetbalplaatjes	207
Was Nico Scheepmaker de bedenker van de Cruijff-penalty?	210
Recordinternational Puck van Heel	212
De kleine bekerfinale	215
Tegen volk en vaderland	218

Spektakel op het voetbalveld

De Romário-show

PSV was eind jaren tachtig een van de toonaangevende clubs in Europa. In 1989 voerde de Eindhovense landskampioen aan de hand van een uitblinkende Romário een wervelende voetbalshow op tegen het Roemeense Steaua Boekarest.

Na het veroveren van de Europacup I in 1988 bereikte PSV ook in de twee volgende seizoenen de kwartfinale van het belangrijkste Europese bekertoernooi. In het seizoen 1989/1990 ging dit niet zonder slag of stoot. Na een relatief makkelijke eerste ronde (3-0 en 2-0 winst tegen de Zwitserse kampioen FC Luzern) wachtte een zware kluit. In de tweede ronde was de Roemeense kampioen Steaua Boekarest de tegenstander, met gerenommeerde spelers als Gheorghe Hagi, Marius Lacatus, Ilie Dumitrescu en Dan Petrescu.

Steaua had de voorgaande jaren een geduchte reputatie opgebouwd. Sinds 1980 hadden de Roemenen geen Europese thuiswedstrijd meer verloren. In 1986 werd Steaua de eerste ploeg uit het Oostblok die de Europacup I won door na strafschoppen FC Barcelona te verslaan. In 1988 bereikten de club uit de Roemeense hoofdstad in hetzelfde toernooi de halve finale. In 1989 stond de ploeg van coach Anghel Iordanescu in de finale, waarin het met 4-0 door AC Milan werd overlopen, door twee goals van zowel Ruud Gullit als Marco van Basten.

De uitwedstrijd

De moeilijke, maar niet echt aansprekende tegenstander leidde tot weinig enthousiaste reacties in Eindhoven, al zag

keeper Hans van Breukelen (met een knipoog uiteraard) nog mogelijkheden naast het veld. “Er doen wildwestverhalen de ronde dat AC Milan in de laatste finale de wedstrijd tegen Steaua gekocht zou hebben. Philips moet maar met een zwik apparatuur afreizen.”

Op 18 oktober stond in Boekarest de eerste wedstrijd op het programma. Gerald Vanenburg was daar niet bij. Na een botsing met Romário tijdens de training was hij geblesseerd geraakt aan zijn rechterknie en voor langere tijd uitgeschakeld. PSV nam geen enkel risico en bracht eigen voedsel mee naar de Roemeense hoofdstad, zeshonderd kilo om precies te zijn, waaronder grote aantallen bitterballen. Het mocht niet baten, Steaua speelde PSV volledig van de mat. De ruim 30.000 toeschouwers zagen de watervlugge spits Lacatus na ruim een kwartier het enige doelpunt van de wedstrijd maken. Een mirakel behoevde de Eindhovense landskampioen voor een grote nederlaag. Vijf opgelegde kansen werden gemist door de onnavolgbare thuisploeg.

Na afloop verwoordden Sören Lerby en Van Breukelen het heersende gevoel in koor: “We zijn hier verschrikkelijk goed weggekomen.” Met name mentaal kreeg het uit het lood geslagen PSV een tik van de technisch superieure Roemenen. Van Breukelen: “Tachtig procent van de wedstrijd heb ik alleen maar Roemenen op me af zien komen. Onze spitsen hebben meer moeten verdedigen dan ze aanvielen. Dat bewijst hoe goed die ploeg is.”

De thuiswedstrijd

Het zou dus een zwaar karwei worden om alsnog de volgende ronde te bereiken. Alsof dat nog niet genoeg was werd Romário in aanloop naar de return op 1 november gekweld

door maagklachten. Op maandag 30 oktober werd hij onderzocht in het ziekenhuis. Gelukkig bleek er niks ernstigs aan de hand te zijn. Trainer Guus Hiddink was vooraf duidelijk. Het uitschakelen van sterspeler Hagi zou de sleutel naar het succes moeten zijn. “In vergelijking tot de eerste wedstrijd zullen er aanpassingen plaatsvinden. Wij moeten ervoor zorgen dat de bron droog staat, of dat het water uit de bron de anderen niet kan bereiken. Wij hebben onze keuze gemaakt, maar in dit stadium wil ik zeker geen namen prijsgeven.”

Op de avond van de wedstrijd bleek welke truc Hiddink toepaste. Jozef Chovanec werd aan de linkerkant van het middenveld geposteed. De Tsjecho-Slowaakse middenvelder, die tot dan toe pas één competitiewedstrijd in actie was gekomen voor PSV, moest met zijn loopvermogen en agressieve speelstijl het middenveld van de Roemenen ontregelen. Deze tactische ingreep pakte goed uit. PSV had vanaf het begin van de wedstrijd het initiatief en kreeg een paar kansjes. Steaua kwam goed weg toen Silviu Lung, de keeper van de Roemenen, in de beginfase hands maakte buiten de zestien om een gevaarlijke kans van Flemming Povlsen te neutraliseren. Deze actie werd niet bestraft.

Berry van Aerle (voor rust) en Edward Linskens (na rust) schaduwden Hagi voortdurend, waardoor de spelbepaler niet echt gevaarlijk kon worden. Toch konden ook zij niet voorkomen dat een vrije trap van de voet van Hagi op het hoofd van Lacatus belandde. Hierdoor was het na ruim een kwartier 0-1 en wachtte PSV een bijna onmogelijke opgave: drie keer scoren tegen de stugge Roemenen. Het begeesterde en overtuigende PSV liet zich niet van de wijs brengen. Vijf minuten later was het alweer gelijk. De jonge Juul Ellerman schoot schitterend raak vanuit een vrije trap op zo'n 25 meter van het doel. PSV kreeg meer kansen, maar tot aan de rust bleef het 1-1.

Romário steelt de show

Na de rust veranderde dit snel, met dank aan een onberekenbare Braziliaan. Al na twee minuten kopte Romário schitterend raak uit een voorzet van Lerby. Nog eens twee minuten later raakte het 28.000 man sterke publiek helemaal in vervoering. Na weer een pass van Lerby slaagde Romário erin om de bal in het doel te werken, terwijl hij tussen drie verdedigers stond. Met deze stand was PSV verzekerd van de volgende ronde. Steaua kreeg hierna geen kans meer. PSV zette de Roemenen volledig vast. Het uitzinnige publiek veerde nog een aantal malen op. Eerst scoorde Ellerman met een schitterende stift zijn tweede van de avond. Povlsen kopte vervolgens vanuit een corner nog op de lat, maar het slotakkoord was weer voor Romário. Met een weergalozesolo legde hij de complete Roemeense verdediging, inclusief de keeper, in de luren. Commentator Evert ten Napel verwoordde het als volgt:

“Romário, wordt dit zijn derde? Wordt dit zijn derde? Dit is zijn derde, wat een wereldgoal! 5-1, wat wordt Steaua hier vernederd, met name door Romário, maar eigenlijk door heel PSV. Iovan wordt als een kleuter weggespeeld en dan moet u eens letten op die bewegingen van Romário. Ungureanu gaat eraan en dan wordt Lung het bos ingestuurd en schopt Romário PSV naar de kwartfinale, dat kan nu niet meer stuk.”

Een minuut later kreeg de bejubelde Braziliaan een publiekswissel, niet lang daarna was de wedstrijd afgelopen. PSV en de uitblinkende Romário oogstten met deze 5-1 overwinning nationale en internationale lof. Een geëmotioneerde Hiddink erkende het belang van de wedstrijd. “Dit is een historische Europacupavond. We hebben dit een keer

eerder meegemaakt, tegen Porto, maar dat was in potentie een mindere tegenstander. Steaua heeft een staat van dienst om u tegen te zeggen.”

Twee Brazilianen

Van Aerle had genoten van zijn Braziliaanse teamgenoot. “In de eerste helft draaide het niet zo lekker. Op een gegeven moment begon Romário te vloeken en te schelden op ons. Hij ging tekeer zoals ik het zelden heb gezien. Toen kreeg ik het vreselijk naar mijn zin, want ik wist dat-ie bij de eerste de beste gelegenheid wat bijzonders ging doen. Na de pauze hebben we het allemaal kunnen aanschouwen...” De man van de avond zelf was erg blij, maar vestigde ook de aandacht op de prestatie van Ellerman. “Natuurlijk was dit de beste wedstrijd die ik ooit heb gespeeld voor PSV en het is logisch dat iedereen bovenop me springt. Maar eigenlijk heeft PSV twee Brazilianen in huis en verdient die ander net zo veel lof.”

Zo kwam er een einde aan een prachtige Europacupavond, de beste wedstrijd van Romário in het shirt van PSV. In het vervolg van het toernooi was Bayer München in de kwartfinale twee keer te sterk (2-1 en 1-0). Romário werd samen met de Franse spits Jean-Pierre Papin nog wel topscorer van het toernooi met zes goals.

Dramatische avond voor het Finse voetbal

Finland heeft zich gekwalificeerd voor het Europees Kampioenschap in 2021. Voor het eerst in de historie is het land aanwezig op een eindtoernooi. Eind jaren negentig waren de Finnen er al eens dichtbij, maar een curieus verlopen wedstrijd zorgde toen voor de grootste deceptie in de Finse voetbalgeschiedenis.

Finland-Hongarije zou door het leven kunnen gaan als de ‘Finoegrise derby’. Het Fins en Hongaars behoren namelijk tot dezelfde Finoegrise taalfamilie. Deze verwantschap wil niet zeggen dat de spelers uitgebreid met elkaar kunnen communiceren, zoveel lijken de talen nu ook weer niet op elkaar.

WK 1998

Beide landen hebben wel met elkaar gemeen dat ze in recente jaren niet veel indruk maakten op het internationale voetbaltoneel. Hongarije was tot begin jaren zestig een grootmacht, sprak ook daarna nog een redelijk woordje mee, maar viel nog voordat De Muur viel ver terug, tot het zich in 2016 voor het eerst sinds 1986 weer eens voor een eindtoernooi kwalificeerde. Finland speelde nooit een grote rol in het internationale voetbal en was nooit aanwezig op een EK of WK.

Eind jaren negentig maakten beide landen een aanzienlijke kans op kwalificatie voor een groot toernooi. Op weg naar het WK van 1998 waren de twee landen ingedeeld in een poule met Noorwegen, Zwitserland en Azerbeidzjan.

De Noren wonnen de groep soeverein, met zes overwinningen en twee gelijke spelen. Hongarije en Finland streden om de tweede plek die recht zou geven op de playoffs. Jari Litmanen en kompanen stonden aan de vooravond van de laatste speeldag een punt achter op de Hongaren, maar met een thuiswedstrijd tegen de naaste concurrent voor de boeg hadden de Finnen alles nog in eigen hand.

Onderlinge strijd

Finland speelde op 11 oktober 1997 een puike partij voor 30.000 uitzinnige toeschouwers in Helsinki. De thuisploeg, met een grieperige Litmanen niet helemaal fit aan de aftrap, nam een 1-0 voorsprong door een kopbal van FC Twente-speler Annti Sumiala. Hongarije creëerde bijna geen kansen, maar omdat Finland verzuimde een tweede goal te maken, bleven de Hongaren hoop houden. Bij het sluiten van de markt gebeurde het ongelofelijke. Een wanhoopsoffensief bracht de Finse verdediging aan het wankelen. Een curieus eigen doelpunt in de tweede minuut van de blessuretijd - een soort flipperkast via drie Finnen - bracht de Hongaren toch nog de benodigde gelijkmaker: 1-1.

Finse tranen

Finland kon het WK in Frankrijk vergeten. Litmanen besefte zich toen waarschijnlijk al dat hij zou toetreden tot het rijtje van George Best en George Weah, wereldklasse-spelers uit kleine voetballanden die nooit op een WK actief waren geweest. Sumiala, als beoogd matchwinner vlak voor tijd naar de kant gehaald, liet zijn tranen de vrije loop. "Ik stond al klaar om juichend het veld weer in te rennen.

En dan dit... Het was echt de grootste schok die ik ooit heb meegemaakt. We speelden zo goed, het publiek stond achter ons. Waarom moest dit nu gebeuren?" Sami Hyypiä (net als Jukka Koskinen en Joonas Kolkka spelend voor het Tilburgse Willem II, de hofleverancier van de avond) kon het nog enigszins relativëren, met in gedachten het populaire liedje van Freek de Jonge van dat moment: "Ach, er is leven na de dood. Zo was het toch?" Zijn ploeggenoot Koskinen constateerde dat het een typische dag uit het leven van een Finse voetballer was. "Er ging maar één dingetje mis, de laatste minuut," klonk het nuchter.

Hongarije ging dus door naar de playoffs, maar beleefde daar bijzonder weinig plezier aan. Joegoslavië declasseerde de Hongaarse ploeg tweemaal. Na een 1-7 thuisnederlaag in Boedapest werd het 5-0 in Belgrado.